

**Závazné stanovisko Ministerstva průmyslu a obchodu k žádosti s. p. DIAMO
o poskytnutí podpory na projekt:**

„Analýza rizik odvalů zasažených endogenním hořením ve správě s. p. DIAMO, o. z. ODRA“

Operační program Životní prostředí 2007 – 2013

Prioritní osa 4.2. – Odstraňování starých ekologických zátěží

Stará ekologická zátěž (SEZ) – odvaly zasažené endogenním hořením je v likvidaci od 1. ledna 2002, na základě usnesení vlády ČR č. 453 ze dne 9. května 2001, k návrhu restrukturalizace společnosti OKD, a.s., řešící podnikatelské aktivity její činné a útlumové části, včetně majetkového vypořádání.

Vlastníkem odvalů je od ledna roku 2002 státní podnik DIAMO. Do projektu byly zařazeny odvaly Heřmanice, Hedvika a Ema z důvodu dlouhodobě probíhajících termických procesů.

Likvidace této SEZ probíhá v rámci útlumu hornictví a je financována částečně z dotací ze státního rozpočtu, částečně z programu na revitalizaci Moravskoslezského kraje. Likvidaci zajišťuje státní podnik DIAMO. Koncepce útlumu hornictví, vycházející z usnesení vlády, je dále konkretizována technickými projekty likvidace a jeho aktualizacemi, na které navazuje prováděcí projektová dokumentace. Aktualizace technického projektu likvidace upřesňují termínový harmonogram realizace jednotlivých prací a jejich ekonomickou náročnost. Technický projekt likvidace výše uvedené SEZ byl schválen schvalovacím protokolem MPO ČR dne 15. prosince 2004 pod č.j. 52816/04/07200.

Financování likvidace této SEZ je v současné době zajišťováno prostřednictvím Aktualizace útlumového programu hornictví (AÚP), která pro každý rok upřesňuje rozsah prováděných prací a činností v návaznosti na objem dotací, které jsou určeny v daném roce na útlum hornictví v ČR. Poslední aktualizace byla schválena schvalovacím protokolem MPO ČR dne 18. srpna 2008 pod č.j. 35903/08/05100.

Rozsah kontaminace

Obsahy sulfidické síry v hlušinovém materiálu a v uhlí jsou sice poměrně nízké (do cca 2 %), jsou však dostatečné ke vzniku lokálních projevů sulfidického zvětrávání a vzhledem k objemu hald také k výraznému ovlivnění kvality spodních vod. Vody ve styku s odvalovým materiélem mají výrazně natrium - sulfátový charakter, s mineralizací do 7 g/l, mají proměnlivé, v některých případech i vysoké obsahy chloridů a mírně zvýšené obsahy olova, kadmia a niklu. Je potřeba přehodnotit používání odvalového materiálu pro velkoplošné terénní úpravy v oblastech poklesu. Tyto návozy mohou být zdrojem zvýšeného obsahu výše uvedených kontaminantů v podzemních vodách v širokém okolí.

Na odvalech s termickými projevy je množství vznikajících sulfátů mnohonásobně vyšší. Na těchto odvalech ve velkém množství vznikají také amonné ionty a rozpustné hlinité soli. V okolí vyhořelých hald mohou obsahy rozpustěných látek ve vodách dosáhnout až hodnot v desítkách gramu na litr, s podílem amonných iontů až 100 mg/l. Hořící haldy jsou také zdrojem celé řady organických látek. Z výše uvedených skutečností proto vyplývá, že materiály z vyhořelých a dosud hořících odvalů jsou pravděpodobně vysoce nebezpečným a potenciálně toxickým materiálem. Teplotní přeměnou odvalovaných hornin dochází ke znečištění atmosféry oxidy síry, dusíku a dehtovitých látek a znečištění povrchových

a podzemních vod v důsledku rozpouštění solí a výluhů kovů z oxidovaných hornin ve vodním kyselém prostředí.

Mezi jiné formy ovlivnění životního prostředí můžeme zařadit ukládání jiných odpadů na odvaly. Byl zde pravděpodobně ukládán veškerý odpad z provozu důlního podniku a často i z domácností v okolí a dále nejrůznější odpady z blízkých továren.

Termické procesy ústící v endogenní požáry jsou průvodním jevem ukládání hlušin s uhlíkovou substancí na odvaly. Přímým následkem endogenního požáru je:

- Exhalace zplodin hoření do ovzduší v okolí odvalů (CO, CO₂, H₂S). Nejnebezpečnějším je v tomto ohledu únik oxidu uhelnatého, který má již ve velmi malých koncentracích vážný dopad na život všech živočichů.
- Bezprostřední ohrožení flóry a okolních staveb povrchovým požárem. Vlivem tepla dochází k odumírání dlouhodobě vytvářené vegetace na povrchu. Přechod endogenního požáru v otevřený oheň pak přímo likviduje veškerou vegetaci v zasažené oblasti.
- Zamoření širokého okolí aromatickými pachy z produktu hoření.
- Nebezpečí propadnutí lidí a mechanizmů do vyhořelých kaveren v odvalu. V minulosti již byly dokumentovány takové případy s tragickými následky.

Jako důsledek je pak možno pozorovat ovlivnění podzemních i povrchových vod. Srážky přicházejí do kontaktu s horninami ovlivněnými požárem, jež obsahují řadu chemických sloučenin. Vody se obohacují v důsledku vyluhovacích procesů a přitěkají do povrchových vodotečí nebo prosakují do vod podzemních.

Povinnost sanace SEZ je stanovena v ustanovení odst. 5) § 31 zákona č. 44/1988 Sb. (horní zákon) a státní podnik DIAMO je právnickou osobou státem pro tyto účely zřízenou, jak vyplývá z ustanovení odst. 2) § 3 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku. Z důvodu, že SEZ vznikla v období, kdy konkrétní těžební společnost nevytvářela vlastní rezervu finančních prostředků na pokrytí nákladů sanace, nýbrž tyto finanční prostředky byly odváděny státu a také státem centrálně používány, převzal povinnost financování těchto sanací SEZ český stát. K realizaci takovýchto sanací si pak právě český stát založil státní podnik DIAMO, kterému tuto povinnost uložil.

Závěr:

Z posouzení projektu „*Analýza rizik odvalů zasažených endogenním hořením ve správě s. p. DIAMO, o. z. ODRA*“ vyplývá prioritní potřeba jeho realizace. Projekt je zpracován na vysoké úrovni jak z hlediska technického, tak finančně-ekonomického, což je základním předpokladem toho, že všechny očekávané přínosy projektu budou dosaženy.

Z výše uvedených důvodů Ministerstvo průmyslu a obchodu **doporučuje schválit žádost** státního podniku DIAMO o poskytnutí podpory z fondu EU na uvedený projekt.

V Praze dne 10. 9. 2008

Zpracoval: _____

Schválil: _____; ředitel odboru hornictví

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU
Na Františku 32
110 15 PRAHA 1 - STARÉ MĚSTO

ředitel odboru hornictví

Sekretariát ředitele s.p. DIAMO
Dne: 17. 09. 2008
Č.j. 01000/ 1452
Počet listů/příloh: 1/1

V Praze dne 10. září 2008
Č. j.: 39535/08/05100
MIPOX01DRREQ

Vážený pane řediteli,

v souvislosti s finanční garancí na projekt „**Analýza rizik odvalů zasažených endogenním hořením ve správě s. p. DIAMO, o z. ODRA**“ potřebnou k žádosti o podporu z fondu Evropské unie – Operačního programu životní prostředí Vám sděluji, že v případě schválení této akce, budou zajištěny finanční prostředky na zabezpečení kofinancování realizace předmětného projektu v letech 2009 – 2010 ve výši 1 597 031,- Kč (bez DPH) Ministerstvem průmyslu a obchodu ze zdrojů státního rozpočtu nebo z výnosů útlumu.

S pozdravem

Vážený pan

ředitel státního podniku
DIAMO
Máchova 201
471 27 Stráž pod Ralskem

K vyřízení:
T:
Co:
Počet listů/příloh: